

KEN DE VIJAND EN ZIJN LISTIGE WEGEN

**Een verzameling van Pseudo Religieën die satan gebruikt om
de Gemeente te beïnvloeden!**

Occultisme

Occultisme is een verzamelbegrip van verschillende praktijken en rituelen die zijn gebaseerd op [esoterische](#) kennis, gericht op de werking en beïnvloeding van [transcendente](#) (buitenzinnelijke, bovennatuurlijke) krachten. Het woord occultisme komt van het [Latijn](#) *occultus*, dat *verborgen* betekent. Hoewel occulte kennis in oude tijden inderdaad *verborgen* (geheim) werd gehouden, heeft deze *verborgenheid* tegenwoordig vooral betrekking op de diepe geestelijke veronderstelde werkelijkheid die niet kan worden begrepen met het materialistisch ingestelde verstandelijke denken, dat ten grondslag ligt aan de moderne [natuurwetenschappen](#).

Het woord occultisme wordt vaak in een bredere context gebruikt. In de [theosofie](#) en [antroposofie](#) wordt onder occultisme de esoterische [wijsbegeerte](#) verstaan. In het dagelijks spraakgebruik wordt occultisme ook wel als synoniem van [esoterie](#) gebruikt.

Occulte of esoterische groepen en scholen

Occulte kennis treft men onder andere aan in:

- [alchemie](#) zoals de [Rozenkruizers](#) en de [vrijmetselaars](#)
- [gnosticisme](#) zoals de [Rozenkruizers](#), [antroposofie](#), [theosofie](#) en de [katharen](#)
- [kabbalistiek](#)
- [Neo-Heidendom](#) zoals [wicca](#), [Asatru](#) en [Druidisme](#)
- [New Age](#) zoals [auralezen](#) en geneeskrachtige [edelstenen](#)
- [spiritisme](#) zoals [mediums](#), [geesten](#) en [spoken](#) oproepen en [bandstemmen](#)
- [satanisme](#)
- [Thelema](#)
- [waarzeggerij](#) zoals [tarot](#), [runen](#) en [astrologie](#)
- [parapsychologie](#) als bestuderende wetenschap
- [ariosofie](#)
- [soefisme](#) tijdens de opleiding bij het bekend worden met de "staten".

[Magie](#) is de toepassing van occulte kennis om de objectieve omstandigheden door middel van het eigen bewustzijn subjectief te manipuleren. In de hoofdstroom van de esoterie wordt het gebruik of misbruik van occulte kennis om magie te beoefenen ten zeerste afgeraden omdat het uiteindelijk negatief terug zou slaan op de beoefenaar.

In de 16e eeuw introduceerden de astroloog [John Dee](#) en alchemist [Edward Kelly](#) een boek over magie, dat van de bijbelse figuur [Henoch](#) zou zijn. Tijdens de 18e eeuw ontstonden er verschillende bewegingen, die open stonden voor het occulte. Het "Boek van Henoch" werd populair en er ontstonden nieuwe legenden, zoals die van de [tempeliers](#). In de 20e en 21e eeuw zijn esoterie en occultisme ook te vinden in de nieuwe [syncretistische New Age](#)-beweging.

De wereld van het occulte is niet strikt gescheiden van de wereld van de wereldreligies. Ook binnen [wereldreligies](#) komen soms occulte leerstellingen als begeleidend, cultureel

bepaald, verschijnsel voor. In het [christendom](#) zijn bijvoorbeeld de occulte middeleeuwse beoefening van de [astrologie](#) en de legende van de [Heilige Graal](#) bekend. Omdat het christendom wetenschappelijke ontwikkelingen in haar wereldbeschouwing betreft, komen de inmiddels door de wetenschap weerlegde occultismen zoals astrologie er niet meer in voor. Occultisme krijgt soms een plaats in de - vooral individuele - christelijke geloofspraktijk als gevolg van [inculturatie](#) (zoals de invloed van [voodoo praktijken](#) in het katholieke [volksgeloof](#) in de [Caraïben](#)).

Visie in het christendom

De toepassing van [magie](#) wordt in de [Bijbel](#) veroordeeld, bijvoorbeeld in [Exodus](#) 22:18 en [Handelingen](#) 19:19. Over occultisme wordt daarentegen weinig gezegd in de Bijbel. In Lucas 11:52 is sprake van het woord [gnosis](#). In de passage worden de joodse wetsgeleerden gekritiseerd als verbergers van kennis ([gnosis](#)). Daarmee beletten zij volgens de auteur mensen de toegang tot kennis, vanwege hun naleving van de wet naar de letter en niet naar de geest. Deze kennis wordt door gnostici, boeddhisten, hindoes, theosofen, soefis, antroposofen, aanhangers van new age en occultisten gelezen als spirituele of subjectieve kennis. Bepaalde groepen, zoals sommige christelijke kerken, gebruiken het woord occultisme om [esoterische](#) praktijken als een negatieve of zelfs duivelse categorie te beschrijven, terwijl de beoefenaars zelf deze niet als occult (verborgen) beschouwen.

Visie in het rationalisme

De leringen en praktijken van occultisten zijn niet rationeel te funderen in een bestaand paradigma. Wetenschappers trachten buitenzinnelijke fenomenen te verklaren in termen van [illusie](#) en [autosuggestie](#), daarbij het objectief bestaan van occulte verschijnselen afwijzend.

Begrip van natuurwetten

In het occultisme gaat men er van uit dat er zich processen buiten het gezichtsveld van de tot nog toe bekende natuurwetten afspelen.

Citaten

- *"Sinds de mensen niet meer in God geloven, geloven ze niet niets meer. Maar alles."* [Gilbert Chesterton](#)
- *"De neiging tot occultisme is een symptoom van de achteruitgang van het bewustzijn. Het heeft de kracht verloren om het absolute te denken en het geconditioneerde te verdragen. In plaats van beiden, naar eenheid en verscheidenheid, in de werking van het begrip te bepalen, vermengt het bewustzijn beide begrippen zonder onderscheid. Het absolute wordt een ding, het geconditioneerde wordt onmiddellijk wezenlijk"* ([Theodor W. Adorno](#), "Minima Moralia")

Esoterie

Esoterie is een verzamelbegrip voor een breed scala aan [levensbeschouwelijke](#) stromingen en genootschappen, gericht op de kennis, leer en methodiek van de geestelijke ontwikkeling van het [individu](#) en de [kosmos](#).

Religieuze [spiritualiteit](#) en [mysticisme](#) onderscheiden zich van esoterie, doordat zij zich daarentegen voornamelijk bezig houden met de praktische kant van de individuele bewustzijnsontwikkeling. Van [Occultisme](#) is sprake indien zowel de theorie als de praktijk van deze kennisontwikkeling wordt nagestreefd. In het dagelijks spraakgebruik worden deze grenzen vaak niet zo strikt aangehouden, wat wel eens tot verwarring kan leiden.

Het woord esoterie is afkomstig van het [Griekse](#) *εσωτερική* en betekent 'het inwendige' of 'het verborgene'; dit in tegenstelling tot [exoterie](#), dat 'het uitwendige' of 'het openbare' betekent. Esoterie houdt zich dus bezig met de verborgen aspecten van de werkelijkheid, dat wil zeggen: met de niet-[zintuiglijk](#) waarneembare aspecten, het wezen van de dingen. Deze 'verborgen' aspecten bevinden zich volgens velen buiten het terrein van de moderne [natuurwetenschappen](#), die alleen fysiek/materialistisch geïoriënteerd zijn, en vormen daarmee volgens de meeste esoterische stromingen geen tegenspraak, doch veeleer een aanvulling tot een grotere [waarheid](#). Recente standpunten uit de quantumfysica spreken dit echter tegen (Zie de film [What the bleep do we know?](#)) De [causaliteit](#) van de werkelijkheid wordt daarmee dan niet ontkend. Ook van de meeste [godsdiens](#) kan gesteld worden dat zij [exoterisch](#) van aard zijn, maar met esoterie per definitie nog geen tegenspraak hoeven te vormen. Binnen veel [religies](#) komen dan ook esoterische stromingen voor (zoals het [joods mysticisme](#), het [Soefisme](#) en het [Gnosticisme](#)).

Omdat het normale [bewustzijn](#) en de dagelijkse [woordenschat](#) tekort schieten om esoterische kennis te kunnen bevatten, worden "hogere waarheden" van oudsher in [symbolentaal](#) overgedragen. In vele [culturen](#) bestonden (en bestaan) er [mysteriesscholen](#) die deze symboliek leerden en bestudeerden en deze kennis strikt binnensmuurs hielden. Tegenwoordig kan men door de ontsluiting van vele [documenten](#) zonder veel moeite aan sleutels komen om deze symboliek te doorgronden, maar dat lukt meestal eerst nadat men het bewustzijn heeft kunnen omvormen (het gaat hier niet om het denken over andere dingen, maar om een andere manier van denken over de dingen). Voor degenen die in hun denken alleen uitgaan van de materiële werkelijkheid, zal esoterische kennis verborgen blijven en zal de symboliek niet persoonlijk waarneembaar zijn. Anderen zullen de "openbare geheimen" op vele plaatsen, ook in de persoonlijke ervaring, terugvinden.

De veelzijdige manier van uitdrukken in symboliek is vaak de oorzaak van [miscommunicatie](#) tussen mensen die redeneren vanuit exoterische standpunt en degenen die open staan voor esoterie. Een grotere bron van onbegrip vormt de wezenlijk verschillende manier van persoonlijke ervaring: ofwel bestaan esoterische inzichten enkel in de fantasie van esoterici (dit is grofweg het standpunt van exoterici), ofwel bestaan er aspecten van de werkelijkheid die zich onttrekken aan het bewustzijn van exoterici (het standpunt van esoterici). Op pragmatisch vlak loopt deze [communicatie](#) daarom stuk. Ook komt het voor dat niet zuiver waargenomen esoterische kennis en verzonnen

inzichten worden doorgegeven, waardoor esoterie in discrediet wordt gebracht en deze door sommige exoterici in zijn geheel wordt verworpen.

Spiritualiteit

Spiritualiteit heeft in de breedste zin te maken met zaken die de [geest](#) (Latijn *spiritus*) betreffen. Het woord wordt op vele manieren gebruikt en kan te maken hebben met [religie](#) of [bovennatuurlijke krachten](#), maar de nadruk ligt op de persoonlijke innerlijke ervaring.

Het spirituele en het religieuze

Wat doorgaans met "religie" wordt aangeduid en wat met "spiritualiteit" wordt aangeduid ligt vaak erg dicht bij elkaar. In strikte betekenis wordt er het bewustzijn mee aangeduid, dat de menselijke ziel of het menselijke innere zijn oorsprong in een goddelijke of andere transcendentie heeft of in relatie staat tot een hogere werkelijkheid. De spiritualiteit is een bijzondere, maar niet noodzakelijk [confessioneel](#) begrepen religieuze levenshouding van een mens, die zich op het transcendente of [immanente](#) goddelijke Zijn concentreert resp. op het principe van de [transcendente](#) waarheid of hoogste werkelijkheid.

Confessionele spiritualiteit

Aanhangers van [orthodoxe](#) religies beschouwen spiritualiteit als een deel van hun religieuze ervaring. Zij zijn meer geneigd spiritualiteit te contrasteren met de [seculiere](#) "wereldsheid" dan met de rituele expressies van hun religie. Spiritualiteit is dan een veeleer een bezinning op een element uit de religie, waartoe zij behoren. Zo kan sprake zijn van bijvoorbeeld een [charismatische](#), een [eucharistische](#) of een [franciscaanse](#) spiritualiteit.

Postmodernisme en spiritualiteit

In recentere tijden is spiritualiteit steeds meer gaan betekenen dat iemands beleving meer persoonlijk, minder [dogmatisch](#) en met meer openheid voor nieuwe ideeën en invloeden en meer pluralistisch is dan het geloof van de gevestigde religies. In de "[New Age](#)"-beweging wordt spiritualiteit doorgaans afgezet tegen de georganiseerde religie, en ligt de betekenis van de spiritualiteit in de actieve en vitale verbinding met de kracht of het wezen van het diepere zelf. Onder invloed van het [postmodernisme](#) heeft de idee postgevat, dat absolute waarheden niet bestaan en verantwoordelijk zijn voor [intolerantie](#). De aanspraak van verschillende godsdiensten op de absolute waarheid staat daardoor onder druk. Volgens de uit het postmodernistische denken voortvloeiende pluralistische religietheologie kan geen enkele religie meer aanspraak maken op de absolute waarheid. Het betekent dat elke religie "iets waars" verkondigt, geen enkele echter de absolute waarheid.

Individualistische spiritualiteit

Onder invloed van de pluralistische religietheorie ontwikkelde zich vanaf de jaren 70 in de 20e eeuw de idee van spiritualiteit als persoonlijke levenshouding, meestal buiten de georganiseerde religies. Zij die *liever* van "spiritualiteit" spreken *dan* van "religie" zijn geneigd aan te nemen dat er vele "spirituele wegen" zijn en dat er geen objectieve waarheid bestaat over welke weg men het beste zou kunnen volgen. Op grond daarvan worden keuzes voor het volgen van zo'n spirituele weg doorgaans bepaald door subjectieve verlangens en de verwachte meerwaarde voor de persoonlijke belevingswereld. Op deze wijze kan er ook sprake zijn van [humanistische \(of uitgesproken atheïstische\) spiritualiteit](#) (of religiositeit).

Parapsychologie

De **parapsychologie** (zie [para](#) als voorvoegsel) is een [randwetenschappelijke](#) discipline waarin men onderzoek doet naar de verschijnselen die met de menselijke [geest](#) samenhangen en die (nog) niet verklaard kunnen worden in de huidige [natuurwetenschap](#). Het gaat daarbij om onverklaarde of onverklaarbare fenomenen, die vaak als [bovennatuurlijk](#) aangeduid worden.

Het merendeel van de moderne wetenschappers gaat uit van het [materialisme](#) als fundament van het [heelal](#) en ontkent daarmee het bestaan van paranormale fenomenen. De parapsycholoog doet daarentegen onderzoek naar het bestaan ervan, tracht de verschijnselen binnen een consistent wetenschappelijk kader te brengen en een theorie te vormen. Dat kan ertoe leiden dat de verschijnselen niet meer als bovennatuurlijk worden aangemerkt of dat een [paradigmaverschuiving](#) plaatsvindt. Hiervoor is wel de nodige bewijskracht vereist die niet in strijd is met de huidige stand van de wetenschappelijke kennis.

Controversieel

Het merendeel der wetenschappers is van mening dat de parapsychologie niet behoort tot de reguliere wetenschap: de parapsychologie verhoudt zich tot de [psychologie](#) zoals de [metafysica](#) tot de [fysica](#). Er zijn wel enkele [leerstoelen](#) aan [universiteiten](#), zoals in Nederland bij de [Universiteit Utrecht](#), maar de grote meerderheid van de wetenschappers neemt de parapsychologie niet serieus omdat deze verschijnselen onderzoekt op een wijze die niet strookt met de [wetenschappelijke methode](#). Bovendien heerst er in de wetenschap (waaronder de [neurologie](#), de [psychofysica](#) en de psychologie) de wijdverbreide opvatting dat paranormale fenomenen of gaven niet bestaan 'tout court': naarmate de kennis over de menselijke [cognitieve vermogens](#) vordert, vindt de wetenschap ook steeds meer plausibele verklaringen voor fenomenen die worden "geïnterpreteerd" of aangeduid als paranormaal.

Studieonderwerpen

Onderwerpen van studie zijn de bovennatuurlijke verschijnselen die in talloze grote en kleine [godsdiensten](#) en culturen door alle eeuwen heen een belangrijke rol hebben gespeeld en nog steeds spelen. Volgelingen van moderne religieuze leiders en in het verleden de volgelingen van stichters van de wereldgodsdiensten zoals [Mozes](#) [Boedha](#) [Jezus](#) en [Mohammed](#) claimen dat deze stichters bovennatuurlijk krachten hadden en wonderdaden deden.

Ook zijn er de [claims](#) van moderne, al of niet religieuze, wonderdoeners, zoals [goeroe's](#), [tvenaars](#), [heksen](#), [yogis](#), [gebedsgenezers](#), [new age](#)-volgelingen omtrent verschijnselen als gedachtenlezen ([telepathie](#)) en beïnvloeding van de materie ([telekinese](#)) door gebed, bezweringen, meditatie. Het betreft ([paranormale](#)) verschijnselen, die zich niet houden aan het fundamentele [causaliteitsprincipe](#), dat overigens op zich al heel verschillend geïnterpreteerd wordt. Deze verschijnselen zijn meestal niet gemakkelijk te onderzoeken onder gecontroleerde omstandigheden en de resultaten zijn vaak niet eenduidig. Het is uiteraard goed mogelijk om wetenschappelijk onderzoek te doen naar het al dan niet bestaan van dergelijke krachten, maar tot nu toe is geen algemeen aanvaard, controleerbaar en reproduceerbaar bewijs voor het bestaan ervan geleverd, zodat consensusvorming rond de resultaten van de parapsychologie nog steeds uitblijft. Over andere claims van veel religies, het bestaan van ([god](#))[en](#), [geesten](#), [engelen](#) e.d. [reïncarnatie](#), [hemel](#) en [hel](#) en een [leven na de dood](#), is al helemaal niet voorstelbaar hoe daarnaar degelijk wetenschappelijk onderzoek is te doen, en de *serieuze* parapsycholoog onthoudt zich dan ook van uitspraken over deze terreinen.

Resultaten

In de jaren 1980-2000 werkten de parapsychologische onderzoekers veel met [statistische](#) methoden, waarbij zich soms een significant resultaat voordeed op het gebied van telepathie. Dit bleek (nog) niet het geval voor andere onderwerpen zoals [telekinese](#).

Een vaak gebruikte vergelijking in het westerse denken met parapsychologische fenomenen zijn [non-lokale](#) effecten op [subatomair](#) niveau. Een bekend terrein van onderzoek waar dit optreedt is de [kwantummechanica](#). Hoewel door wetenschappers is vastgesteld dat dit op sub-atomair niveau gebeurt is er geen reproduceerbaar bewijs dat deze effecten ook op macro-niveau, dus de '[normale](#)' menselijke leefwereld, plaatsvinden op een wijze die parapsychologische fenomenen zouden verklaren.

Opvallend is volgens [sceptici](#) wel dat naarmate er meer onderzoek wordt verricht, de resultaten minder opmerkelijk worden en zelfs niet-significant. Bij een werkelijk bestaand effect zouden de resultaten minstens moeten aanhouden, ongeacht de strengheid en gecontroleerdheid waaronder de proeven plaats vinden.

Bovennatuurlijk

Iets wordt **bovennatuurlijk** genoemd als het 'boven de natuur' staat. Niet te verklaren met 'natuurlijke' processen die de [empirische wetenschap](#) onderzoekt. Vermeende bovennatuurlijke verschijnselen zijn in de 2e helft van de 20e eeuw wetenschappelijk onderzocht, maar de uitkomsten van die onderzoeken zijn niet eenduidig te interpreteren. De vakgroep parapsychologie (die ook de term [paranormaal](#) introduceerde) is inmiddels opgeheven in Nederland.

Het idee dat er 'iets' buiten de door ons gekende wereld bestaat is van alle volken en alle tijden. zo zijn er

- bovennatuurlijke 'gebieden' of 'werelden' als hellen, hemels, en ook bijvoorbeeld de zogenoemde astrale gebieden, waar volgens [mediums](#) de geesten van overledenen verblijven.
- Bovennatuurlijke wezens, die deze gebieden bevolken
- Deze verschijnselen worden niet altijd met de zintuigen waargenomen en in dat geval spreekt men van een [buitenzintuiglijke waarneming](#).
- Ook de natuurwetten zijn in deze gebieden niet van toepassing en zo is er ook een opsomming van bovennatuurlijke of [paranormale vermogens](#) mogelijk.

Wil men de overleveringen van verschillende volken en tijden vergelijken, dan valt zowel de enorme verscheidenheid als de gelijkkluidendheid van het bovennatuurlijke begrip op. Zo is het verschil tussen de bovennatuurlijke wereld (hemel, hel) van het christendom en het enorme pantheon aan goden, halfgoden, geesten, duivels, demonen en andere wezens die de Hindostaanse (bovennatuurlijke) universa bevolken enorm. Aan de andere kant is het universele 'geloof' in bovennatuurlijke zaken, nogmaals, van alle tijden en alle volken.

Religie

Aangenomen wordt door de meeste [religies](#) dat [God](#) of de goden bovennatuurlijke wezens zijn die in kunnen grijpen in de normale wereld met of zonder [wonderen](#).

- Hemel(en) zijn bovennatuurlijke, gelukzalige gebieden. Ze worden bevolkt door Goden, engelen en 'vergoddelijke' mensen.
- Hel(len). De verblijfplaats van duivels en de zielen van hen die niet volgens de 'juiste' principes hebben geleefd.

De Monotheïstische godsdiensten claimen 1 hemel en 1 hel, hoewel er rangordes bestaan in 'hemelsheid' (3, 7, of meerdere 'sferen') en in hellsheid.

Ook kent de christelijke theologie nog een voorgeborchte en een vagevuur.

Polytheïstische godsdiensten kennen over het algemeen meerdere hemelen, en heeft iedere godheid en iedere Hoofddemon zijn eigen bovennatuurlijke verblijfplaats.

Mythologie

De Mythologieën van de wereld worden bevolkt door

- Goden en Godinnen die hun verblijfplaats hebben in hemelse gebieden (van hoge bergtoppen tot andere planeten/universa)
- Halfgoden en Helden
- Mythologische monsters (bijvoorbeeld de sfinx, en Anthropomorfe wezens als reuzen en dwergen)

Volksoverleveringen

In Sagen, legenden en Sprookjes is veelvuldig sprake van bovennatuurlijke werelden en hun bewoners.

Alchemie

 De Alchemist, Joseph Wright of Derby (1771), Museum and Art Gallery, Derby. Het schilderij toont [Hennig Brand](#) die zojuist het lichtgevende [fosfor](#) heeft bereid

De Alchemist, Pieter Bruegel de oudere, Berlijn Staatliche Museen. Links verspilt de man zijn laatste geldstuk, terwijl de beurs van zijn vrouw leeg is en de kinderen in een lege voorraadkast spelen. Uiteindelijk gaat de familie naar het armenhuis, zoals we rechtsboven zien - deze tekening is dus een [simultaanvoorstelling](#).

Alchemie is een oude vorm van praktische [natuurfilosofie](#), waarin elementen van [scheikunde](#), [natuurkunde](#), [astrologie](#), [kunst](#), [semiotiek](#), [metallurgie](#), [geneeskunde](#), [mysticisme](#) en [religie](#) worden gecombineerd. Alchemie wordt door **alchemisten** beoefend. Ze pogen gewone metalen in [goud](#) te veranderen (en beweren in een aantal gevallen ook dat het zou zijn gelukt), tegengiften te vinden voor vergiftigingen, elixers te maken waardoor men onsterfelijk kan worden. Zij bedachten echter ook een aantal chemische werktuigen die nog eeuwen later werden gebruikt, zoals het [retort](#) en de [Bain Marie](#). Een aantal aspecten van de alchemie werd verdrongen door de op de moderne wetenschappelijke methode gestoelde [scheikunde](#) en [farmacologie](#).

Er bestond en bestaat nog steeds veel verwarring over het eigenlijke doel van de alchemie. Dit is niet toevallig; de alchemisten waren ervan overtuigd dat degenen die niet klaar waren voor de kennis en wijsheid die de alchemie bracht, er ook niets van hoefden te weten. Ze gebruikten daarom veel [symboliek](#), zoals ook het 'van [lood goud](#) maken'. Dit is een [metafoor](#) voor een zuiveringsproces; niet alleen het zuiveren van stoffen, maar ook het zuiveren van de menselijke geest. Het verkrijgen van het goud, de "lapis philosophorum" of de "steen der wijzen", is synoniem voor 'verlicht' raken. "Zo beneden, zo boven", zegt de alchemist; dit kan gezien worden in tegenstelling tot veel andere geestelijke stromingen, waarin vaak alleen het 'hogere' telt, en de 'aardse' materie wordt afgewezen. De alchemist bewandelt de omgekeerde weg: hij gaat uit van de oermaterie (materie betekent overigens 'moeder') en probeert die te veredelen, door de 'hogere' zielsdelen te scheiden van de 'lagere' elementen. Door zichzelf aldus te veredelen, veredelt hij ook de [kosmos](#) of het [universum](#).

De [Zwitserse psycholoog Carl Gustav Jung](#) (1875–1961) schreef een aantal boeken, waarin hij een vergelijking trok tussen de symboliek van de alchemie en de symboliek die hij waarnam in het menselijk [onderbewustzijn](#). Dit deed hij onder andere door droomanalyse en de daarin voorkomende [archetypen](#), deze zijn bijvoorbeeld ook terug te vinden als de afbeeldingen van de [Grote Arcane](#) in de [Tarotkaarten](#).

Er zijn aanwijzingen dat [Mozarts](#) opera [de Toverfluit](#), een allegorie is op het proces van "de alchemistische bruiloft". Vaker wordt beweerde dat deze opera de inwijding bij de vrijmetselaars voorstelt. Deze twee gedachten kunnen samengaan tegen de achtergrond van het idee, dat beide processen vergelijkbaar zijn. In de vrijmetselaars-loge van Mozart had men ook een alchemistisch laboratorium.

Alchemie werd niet alleen bedreven door westerlingen, er zijn vele verschillende soorten alchemie, waaronder [Chinese Alchemie](#), [Islamitische Alchemie](#) en [Indiase Alchemie](#). De bekendste westerse alchemisten zijn [Nicolas Flamel](#) (circa 1400), [Paracelsus](#) (1493–1541) en [Isaac Newton](#) (1642–1727).

De alchemie begint bij een [Grieks](#) jongetje (Balinas), dat bij toeval een oude tekst vindt. De tekst staat op een [Smaragden Tafel](#) en is naar verluidt geschreven door [Hermes Trismegistus](#). In deze tekst is op de typisch alchemistische, geheimzinnige wijze uitgelegd welke zeven (zuiverings-)stappen nodig zijn om tot de [Steen der Wijzen](#) te komen.

De basisgedachte van elke alchemist is "Één is alles en alles is één". Deze gedachte kan als volgt geïnterpreteerd worden:

- [God](#) is niet een buitenstaand maker, maar is het [universum](#) zelf (of wat daar nog "buiten" ligt cfr. [Chaos \(Griekse mythologie\)](#), [Niets](#), [Nirvana](#)) in al zijn aspecten, het benoembare en het onbenoembare ([pantheïsme](#) en/of [panentheïsme](#), maar ook [boeddhisme](#), [taoïsme](#), [confucianisme](#)).
- Alles in het [universum](#) staat met elkaar in verband, of beter nog, het universum is een "[web](#)" (een bepaald "punt" heeft meerdere "toeganglijnen". Een duidelijk [holistische](#) visie dus).
- Alles is in wezen hetzelfde, zowel [materiëel](#) als [geestelijk](#) als geplaatst in [tijd](#) (een gedachte die de huidige [quantumtheorie](#)/[snarentheorie](#)/[M-theorie](#) ondersteunt).
- Alles kan alles worden, het principe van [transformatie](#). ([Lood](#) wordt [goud](#) ([transmutatie](#)), maar evengoed een [mens](#) bereikt de [verlichting](#)).
- Alles vloeit van de ene staat van zijn, naar een andere staat van zijn ([emanationisme](#)).
- De voorwaart leidende "rivier" van het [Zijn](#), uit het ene komt het vele, uit het Zijn komen de [zijnden](#) ([Dhamma](#), [Dharma](#), [Tao](#))

Het is voor een alchemist nooit het doel om rijk te worden met zijn/haar alchemistische kennis, het doel van de alchemistische processen is door een transformatie in de natuur mee te maken, zelf te transformeren naar een hogere staat van zijn. Een alchemist die dan ook geld belooft of vraagt voor zijn/haar diensten is een kwakzalver, een gebruiker van [kwikzilver](#).

Het zuiveringsproces

Zoals beschreven bestaat het zuiveringsproces uit zeven stappen, te weten:

1. [Calcinatie](#) ([verbranding](#))

2. [Dissolutie \(oplossen\)](#)
3. [Separatie \(scheiden\)](#)
4. [Conjunctie](#)
5. [Fermentatie](#)
6. [Distillatie](#)
7. [Coagulatie](#)

Bij de eerste stap, **calcinatie**, wordt het [ego](#) verbrand. Met het ego bedoelt men hier het dagelijkse masker dat je ophebt, die het belangrijk vindt dat je make-up goed zit en die zich zorgen maakt over wat anderen zeggen over je. De scheikundige kant hiervan is het verbranden van de te zuiveren substantie (meestal een plant). Op de Smaragden Tafel is dit gelijk aan zin 9: *Its father is the Sun*.

Bij de tweede stap, **dissolutie**, los je de restanten van je ego op. De restanten bestaan uit de mannelijke (*verstand*) en vrouwelijke (*gevoel*) kanten (of [yin](#) en [yang](#), of hoe je het noemen wil) maar is nog sterk vervuild met de resten van het ego. Ook in de scheikunde is dit het oplossen van de resten (as) in een [oplosmiddel](#). Zin 10 van de Smaragden Tafel verwijst hiernaar: *Its mother is the Moon*.

Bij de derde stap, **separatie**, worden, scheid je de restanten van elkaar, het mannelijke van het vrouwelijke. De rest gooi je weg (de resten van het ego). In de scheikunde staat dit gelijk aan bijvoorbeeld [extractie](#) of [chromatografie](#). *The wind carries it in its belly*, zegt de Smaragden Tafel (zin 11).

Bij de vierde stap, **conjunctie**, verkrijg je de 'lesser stone'. Het is de eerste hereniging van de twee delen (verstand en gevoel). De alchemisten noemden dit ook wel huwelijk van de koning en de koningin. Bij het bereiken van deze stap voel je al een soort innerlijke rust; je dualiteit is verenigd zonder tussenkomst van een ego. *Its nurse is the Earth* (zin 12), staat er op de tafel. Dit is niet het einde maar slechts het begin; dit 'koninklijk kind' moet met beide benen op de grond blijven staan en het doel voor ogen houden.

Fermentatie oftewel [gisting](#) is de vijfde stap. Scheikundig gezien is het een omzetting. De bij stap vier verkregen stof moet eerst [rotten](#) en dan gisten om een nieuw soort verbinding te krijgen. De oude alchemisten voegden bij het rottingsproces vaak [mest](#) toe om het te versnellen. Na de rotting begon de werkelijke gisting, dat (meestal) resulteerde in een geelachtige stof.

Distillatie is de zesde stap. Scheikundig is dit het laten koken en condenseren van de bij stap vijf verkregen stof, om een hogere concentratie en hogere zuiverheid te verkrijgen. *It rises from Earth (Below) to Heaven (Above) and descends again to Earth*, zegt de tafel hierover (zinnen 20 en 21). Letterlijk laat je ook hier het wereldlijke leven los.

Coagulatie, de laatste stap. Dit is het ultieme samengaan van de – ultiem – gezuiverde delen van jezelf. *As Below so Above, As Above so Below*, staat er op de tafel. Je geest wordt een met je lichaam, en je lichaam wordt een met je geest. Je bent [verlicht](#).

Gnosticisme

De term **gnosticisme** (ook wel *gnostiek* genoemd) is [etymologisch](#) afkomstig van het [Griekse](#) woord voor kennis, *gnosis* (γνῶσις ;zie Lucas 11:52). *Gnosis* duidt op mystieke, geheime (in de betekenis van verborgen) kennis. Gnosticisme is een verzamelnaam voor een brede waaier aan mystiek-religieuze [stromingen](#) die stammen van voor het begin van de huidige jaartelling en een bloei kenden in de [2e](#) en [3e eeuw](#). Vanwege zijn occulte (geheime) karakter en omdat onze kennis over deze leringen grotendeels bestaat uit aanvallen op het orthodoxe christendom, is het moeilijk een duidelijk beeld te krijgen van het gnosticisme. De term wordt heden ten dage ook wel gebruikt voor en door sommige [esoterische](#) bewegingen.

Het gnosticisme uit de 2e en 3e eeuw wordt behandeld in het artikel [gnostiek](#). Dit artikel gaat over latere esoterische bewegingen

Terminologie

In de christelijke literatuur van de vroege kerk was het woord gnosticus de aanduiding voor een intellectueel, ongeacht zijn christelijke, joodse of heidense achtergrond. De meeste gnostici werden naar hun geestelijk leider genoemd, zoals de Valentinianen of Simonianen. De bewegingen van het gnosticisme in de tijd van de vroege kerk zijn zeer heterogeen geweest. De termen [gnosis](#), [gnostiek](#) en **gnosticisme**, zoals deze in deze encyclopedie worden onderscheiden, worden in de wetenschap en naar gelang het taalgebied soms anders gebruikt. Zie ook [neognostiek](#) voor hedendaagse stromingen, die zich op het gnosticisme beroepen.

Het begrip gnosticisme werd in de 17e eeuw geïntroduceerd als verzamelbegrip voor leringen en praktijken die afweken van het orthodoxe christendom. Het vatte breed voet in de 18e eeuw, toen contemporaine filosofische en religieuze stromingen gedefinieerd werden met de interpretatie van de gnostiek en het gnosticisme uit de eerste eeuwen van na de jaartelling in het achterhoofd. Een rechtstreekse continuïteit tussen de gnosticistische stromingen uit bijvoorbeeld de 2e eeuw en hedendaagse esoterische stromingen is echter niet aanwezig.

Inhoud

Het gnosticisme (*weten*) is het tegenovergestelde van het [agnosticisme](#) (*niet weten*). In het gnosticisme overheerst het **inzicht** (vaak op basis van een directe beleving van een [piekervaring](#)). Dit inzichtelijke weten is (weten, kennis of gnosis) van hogere orde dan het rationele weten. Het is een soort kennis "at once" of een "aha Erlebnis", waarbij men zegt: "mij is een licht opgegaan". Het heeft iets plotselings, iets tijdloos. Het is ook of de gnosis zelf beslist wanneer het doordringt in het bewustzijn van de mens. Het laat zich niet afdwingen. Wel kan een geestelijk ontvankelijke houding, hogere concentratie of meditatie voorwaarden scheppen dat de gnosis doordringt. Indien een mens die gnosis (van iets) heeft kan het zijn **gewone** ratio gebruiken om theorieën of analogieën te ontwikkelen om het een ander duidelijk te maken. Die vloeien dan als het ware uit die

gnosis voort. Echter de toehoorder die de gnosis op dat punt niet heeft, zal aanvoelen en verstandelijk begrijpen wat de gnosticus tegen hem zegt, maar even later zal het hem ontglipt zijn. Het is net alsof de gnosis iets levends is dat dan alleen in het direct contact overgedragen wordt, of uitgestraald wordt. Het is vergelijkbaar met enthousiasme (wat letterlijk zoiets betekent als doorgedrongen goddelijkheid). Daarna is het weg bij de toehoorder, tenzij de gnosis zelf direct is doorgedrongen in de toehoorder: hij is dan zelf weer een bron van gnosis geworden.

Bij het [agnosticisme](#) overheerst de 'zintuigelijke' breinverstandelijke rationele kennis sterk. De agnost baseert zich daarmee op zijn zintuigen, het **zicht** overheerst sterk. Een agnost zal zeggen: ik doe geen uitspraak of "God" bestaat of niet bestaat omdat mijn weten daar te beperkt voor is. Een agnost neemt aan noch ontkent het bestaan van het "hogere", we kunnen 'het hogere' immers niet zien, terwijl daarentegen de gnostici 'het hogere' direct ervaren (zie het gnostisch [lied van de parel](#)).

Gnostici en agnostici hebben gemeen dat ze niet *geloven*. Hiermee onderscheiden zij zich van gelovigen, die persoonlijke verlossing afhankelijk maken van geschonken geloof en niet van kennis. De kennis waarover gnostici zeggen te beschikken is niet voor iedereen toegankelijk. Doordat toegang tot de geheime kennis verbonden was aan inwijdingen, heeft het gnosticisme steeds de introductie van hiërarchische structuren bevorderd tot zelfs zeer strak georganiseerde organisaties (o.a. in het [Manicheïsme](#)).

Kennis

Kenmerkend voor gnostici is dat ze **niet** geloven. Ze hebben een innerlijke zekerheid. Die zekerheid komt voort uit hun gnosis: hun **kennis**. Elke waarheid wordt getoets aan hun innerlijke ethiek op basis van de levende gnosis, de bijzondere kennis van de gnosticus. Hoewel er niet echt van een geloof gesproken kan worden, zijn er wel leerstellingen, zienswijzen, organisatorische verbanden, stromingen, sektes enzovoort. Als zodanig kan men, als men naar de uiterlijke verschijningsvorm kijkt, zeggen dat het een enorm syncretistische stroming is. Als zodanig is het gnosticisme niet christelijk. Het kon ook elementen uit de mysteriegodsdiensten van Isis, Mithras of Attis absorberen.

Een idee van het gnostische **geloof** dat zich in een christelijke traditie plaatst, zoals de [gnostiek](#), geeft het volgende: Als wij zouden eten van de boom in het [paradijs](#), zouden we inzicht krijgen in goed en kwaad: wij kunnen dus ook zelf inzicht krijgen in goed en kwaad. Veel gnostici verwerpen daarom het [Oude Testament](#) met zijn vele wreedheden^[1], en vaak ook delen van het [Nieuwe Testament](#). Sommige gnostici doen dit op basis van het idee dat het Oude Testament gecorrumpeerd is, anderen voeren het idee nog extremer door: de god uit het Oude Testament is volgens hen niet dezelfde als de hemelse Vader zoals verkondigd door [Jezus](#), maar de anti-god, een mindere god, [Satan](#), de slechte god: de [demiurg](#). De demiurg is de [schepper](#) van al het kwaad, waarbij de definitie van kwaad varieert: volgens sommige gnostici is dat de gehele schepping (dit wordt [verticaal dualisme](#) genoemd, een kenmerk hiervan is [ascetisme](#)), volgens andere alleen de meer duidelijke slechte kanten van het leven, zoals bijvoorbeeld [ziekte](#) (dit wordt [horizontaal dualisme](#) genoemd).

De gnostici wijzen ook het [zoenoffer](#) af, dat Jezus Christus zou gebracht hebben door te sterven aan het kruis. Ze menen dat redding als zodanig door een ander helemaal niet bestaat. In plaats van het begrip 'redding' is er het terugbrengen van de goddelijke vonk (de parel in het lied van de parel). Dit is alleen mogelijk door zelfkennis, door je ware zelf te ontdekken: door wakker te worden. Door de hemelse zang te horen en ontroerd te raken.^[2] God neemt geen aparte plaats meer in als afzonderlijke macht om een hoger doel te bereiken. Het goddelijke wordt direct ervaren en men maakt er deel van uit. Dit wordt 'de trillingen van de gnosis' genoemd. Middelaar is hierbij de wijsheid, Sophia, die daarmee goed tracht te maken wat ze in het verre verleden fout heeft gedaan, nl. zich zonder de goddelijke essentie vermeerderd en zo onwetenschap veroorzaakt. Het sluit aan bij de gedachten in het boeddhisme en hindoeïsme van de emanatie van Bhuddi (=wijsheid) uit Atman (=zelf). Het begrip God speelt geen rol meer, ook Sophia gaat verloren als ze haar bemiddelende rol heeft gespeeld. Het zijn dan allemaal slechts antropomorfe constructies.

Modern gnosticisme en neognostiek

Eerste herleeft vormen van het gnosticisme en de gnostiek uit de oudheid zijn te vinden bij de middeleeuwse [Katharen](#), die hun dualistische gedachtegoed deels ontleenden aan de [Bogomielen](#). In de 19e eeuw zijn belangrijke kenmerken van het gnosticisme terug te vinden in de [theosofie](#), [antroposofie](#) en bij de [rozenkruisers](#).

Door de vondst van de codices van [Nag Hammadi](#) in [1945](#) heeft men een schat aan informatie gevonden over leringen van de gnostici. Gebleken is dat gnostische leersystemen soms extreem van elkaar verschilden en zelfs diametraal tegenover elkaar stonden. Uit dit "brede aanbod" aan ideeën ontstonden uiteenlopende neognostieke sekten; de enige nog bestaande uit de oudheid daterende gnostische religie van de [Mandaeërs](#) echter stoort zich aan de geheimzinnigdoenerij die volgens hen gepaard gaat met deze nieuwe sektes.

Hedendaagse neognostici hebben in hun hart een vonk van het Goddelijke, (de [Rozenkruisers](#) noemen dat het "geestvonkatoom") en die hoort in de minderwaardige materiële wereld niet thuis. Door geen nageslacht te verwekken wordt als het ware de Demiurg een loer gedraaid en zullen er geen geestvonken meer in knechtschap (de materiële wereld) leven. Neognostici hangen een ascetisme aan, om zich daardoor op het niet-wereldse te kunnen richten. Zij wijzen de christelijke idee van een inherent goede schepping af. De idee van zonde wordt ook afgewezen, het is immers niet de schuld van de mens dat hij in knechtschap (in de wereld) leeft, maar van de boze schepper, de demiurg. Opvallend bij hedendaagse gnostici is de apathische positie van de hoogste God. Deze oppergod is weliswaar de eindbestemming van de mens, maar in de strijd tegen de demiurg blijft hij toeschouwer.

Door de gnosis is de individuele mens voor zichzelf de hoogste morele autoriteit. De gnosticus is zijn eigen wetgever, maar ook zijn eigen hoogste rechter. Morele gedragsregels voor de samenleving worden door vrije mensen onderling afgesproken, niet door een externe autoriteit opgelegd, vinden de moderne gnostici. Nooit kunnen die regels boven de innerlijke autoriteit van de mens geplaatst worden. Er is in het moderne

gnosticisme geen sprake van een centraal leergezag, zoals de kerk van Rome dat is voor de rooms-Katholieken. Volgens de grondgedachte van het gnosticisme heeft elke mens zijn eigen geweten als hoogste toetssteen. De afwijzing van een centraal leergezag leverde het moderne gnosticisme het verwijt op dat het zou leiden tot [anarchie](#). Neognostici nemen met dit standpunt afstand van bepaalde stromingen binnen het historische gnosticisme, die een hiërarchie niet afwezen en zelfs in veel gevallen zeer strak georganiseerd was. Andere stromingen waren echter veel minder sterk georganiseerd, zodat de [kerkvader Tertullianus](#) ze omschreef als *zonder ernst, zonder gezag, zonder tucht, net als hun geloof!*^[3] In bepaalde neognostische organisaties is er ook een andere vorm van hiërarchie te onderscheiden: er zijn vaak verschillende niveaus van [inwijding](#), ook als er geen centraal leergezag bestaat.

Gnosticisme in de populaire cultuur

Ook in de film komen af en toe hedendaagse interpretaties van gnostische thema's voor. In de thriller [Stigmata](#) gaat het over Frankie ([Patricia Arquette](#)), een frivole twintiger, die merkwaardige verwondingen vertoont, die lijken op die van Christus. Soms neemt een entiteit van haar bezit en schrijft ze mysterieuze fragmenten in het [Aramees](#) op de muur. De film neemt een duidelijk gnostische wending wanneer blijkt dat de fragmenten overeenstemmen met het apocriefe [Evangelie van Thomas](#), dat rond 1945 werd gevonden. In de film wordt het volgende citaat een scharniermoment: "Jezus zei: Ik ben het licht dat op alles schijnt. Ik ben het al, het al is uit mij voortgekomen en het al heeft mij voortgebracht. Splits een stuk hout, ik ben daar. Til de steen op en jullie zullen mij vinden." Op grond van het citaat is een kerkelijke autoriteit dus niet nodig. Gelijkaardige citaten zijn echter ook in de vier canonieke evangeliën te vinden, maar opmerkelijk genoeg beperken neognostici zich vrijwel uitsluitend uit apocriefen. Voor zover neognostici een beroep doen op Jezus, is hij een mysticus en niet God.

In de huidige tijd worden soms de [vrijmetselaars](#) als neognostisch aangeduid. De [Rozenkruisers](#) zijn duidelijk neognostisch en trachten via leefregels zoals niet roken, geen alcohol drinken, geen vlees eten, hun "geestvonkatoom" te bevrijden van het rad van leven en dood. Neognostici, die Jezus als mysticus beschouwen, zien overeenkomsten met andere tradities, bijvoorbeeld die van het [boeddhisme](#).

Films, waarin denkbeelden uit het moderne gnosticisme voorkomen:

- [The Matrix](#) is een film die direct op het gnostische gedachtegoed is gebaseerd. Een kenmerkend citaat is bijvoorbeeld: *I know you're out there. I can feel you now.*
- [In de Ban van de Ring](#): de ballingschap van [Aragorn](#) lijkt wel een rechtstreekse kopie te zijn van [Het Lied van de Parel](#), een gnostische tekst uit de [Handelingen van Thomas](#).
- [Bedazzled](#): op het einde verklaart de [duivel](#) dat de strijd tussen goed en kwaad zich afspeelt *in* het personage.

Een aantal historische stromingen uit de geschiedenis, die in meerdere of mindere mate gnostisch waren en waaraan hedendaagse neognostici vaak gretig refereren zijn naast de

al genoemden: [Manicheïsme](#), [Cerinthus](#), [Simon Magus](#), [Valentinus](#), [Basilidiërs](#), [Ophiten](#), [Carpocraatiërs](#) en [Borboriten](#).

Kabbala

Kabbalistische Boom des Levens met tien Sefirot

De **Kabbala** of **Kabbalah** is een religieus filosofisch systeem dat beweert inzicht te geven in de [goddelijke](#) natuur. *Kabbalah* (קבלה of QBLH) is een [Hebreeuws](#) woord dat *ontvangst* of *openbaring* betekent.

Oorsprong

"Kabbalah" refereert aan een [esoterische](#) dogmatiek over God en het universum, die als openbaring aan uitverkoren heiligen uit een ver verleden zou zijn overgedragen, en die enkel door enkele bevoorrechte mensen zou worden overgeleverd.

Vroege vormen van joods [mysticisme](#) bevatten oorspronkelijk enkel empirische leer. Veel later kreeg het, onder invloed van [neoplatonische](#) en [neopythagorische](#) filosofie, een speculatief karakter. In de [Middeleeuwen](#) breidde het zich enorm uit met de uitgave van de mystieke tekst [Sefer Yetzirah](#). Het werd het object van systematische studie van de uitverkorenen, die de "baale ha-kabbalah" (באלי האבקה ילעב) genoemd werden, oftewel de "bezitters of meesters van de kabbala". Later raakten studenten van de kabbala bekend onder de naam "maskilim" (מליכשמ) "de verlichten". Vanaf de dertiende eeuw ontwikkelde de kabbala een uitgebreide literatuur, naast en vaak in tegenstelling tot de [talmoad](#).

De meeste vormen van de kabbala leren, dat iedere letter, ieder woord, getal en accent van de [tenach](#) een verborgen betekenis bevat. Verder onderwijzen zij de methodes om achter de interpretatie van deze verborgen betekenissen te komen.

Sommige historici die in religie zijn gespecialiseerd beweren dat we de naam *kabbala* enkel zouden moeten gebruiken voor de mystieke religieuze systemen die na de [12e eeuw](#) ontstonden; zij gebruiken andere termen om te verwijzen naar esoterische joodse mystieke systemen van voor de [12e eeuw](#). Andere historici vinden dit onderscheid te willekeurig. Volgens hun is de kabbala van na de 12e eeuw een voortzetting van de eerdere mystieke wortels en elementen. Om deze reden vinden zij, dat het juist is om de term *kabbala* te gebruiken voor joodse mystiek uit de eerste eeuw. [Orthodoxe joden](#) zijn het oneens met beide gedachtenstromingen, aangezien zij het idee verwerpen dat de kabbala belangrijke historische ontwikkelingen en veranderingen onderging.

Sinds het einde van de [19e eeuw](#), met de komst van de benadering van de "joodse studies", wordt de kabbala ook bestudeerd als een hoogst rationeel systeem voor het begrip van de wereld, in plaats van een mystieke benadering hiervan. Een pionier op dit gebied was [Lazar Gulkowitsch](#).

Voornaamste joodse teksten

Het eerste boek over de kabbala dat is geschreven, en dat nog altijd bestaat, is de *Sefer Yetzirah* ("boek van de schepping"). De eerste commentaren op dit kleine boek werden geschreven in de 10e eeuw n. Chr. en de tekst zelf wordt zelfs al in de 6e eeuw geciteerd. De historische oorsprong ervan is onduidelijk. Vandaag de dag bestaat het uit diverse recensies, die tot 2500 woorden beslaan. Zoals voor vele joodse mystieke teksten geldt, was de *Sefer Yetzirah* op zo'n manier geschreven, dat het onbegrijpelijk is voor mensen die het lezen zonder uitgebreide achtergrond in de [tenach](#) en de [midrasj](#).

Het tweede belangrijke joodse mystieke werk is de *Bahir* ("verlichting"), ook wel bekend als "De Midrash van Rabbi Nehuniah ben haKana". Het bestaat uit ongeveer 12.000 woorden. Het is voor het eerst gepubliceerd in de Provence in 1176, en vele orthodoxe joden geloven dat de auteur Rabbi Nehuniah ben haKana was, een talmoedgeleerde uit de eerste eeuw. Historici hebben aangetoond dat het waarschijnlijk is dat het boek niet lang voor de publicatie ervan is geschreven.

Het belangrijkste werk uit de joodse mystiek is de *Zohar* (זוהר "Schitterendheid"). Het is een esoterisch mystiek commentaar op de [Thora](#), geschreven in het [Aramees](#). Volgens orthodox joodse overleveringen is het in de 2e eeuw geschreven door rabbijn [Shimon Bar Yochai](#). In de 13e eeuw beweerde een Spaanse jood, Moshe de Leon genaamd, dat hij de tekst van de *Zohar* had ontdekt, die vervolgens in de joodse wereld werd gepubliceerd en verspreid. Een befaamde seculiere historicus en atheïstisch 'kabbalageleerde', Gershom Scholem, heeft aangetoond dat de Leon zelf de auteur is van de *Zohar*. Volgens hem gebruikte de tekst 12e eeuwse Spaanse grammatica en zinswendingen, en had de auteur geen goede kennis van het land [Israël](#). De *Zohar* bevat veel van het materiaal dat in de *Sefer Yetzirah* en de *Sefer Bahir* staat en breidt dit uit. Ongetwijfeld is de *Zohar* het ultieme werk van de kabbalistiek.

Heidendom

Onder **heidendom** of **paganisme** (uit het Engels, betekent letterlijk heidendom) worden door het [christendom](#) alle [godsdiensten](#) begrepen die noch [monotheïstisch](#) zijn noch op de [Bijbel](#) zijn gebaseerd.

De oorspronkelijke [religie](#) van de [Germaanse](#) en Keltische volkeren werd als [heidens](#) opgevat, maar ook andere nu nog bestaande, grote godsdiensten zoals het [hindoeïsme](#), het [boeddhisme](#) en de [islam](#) worden door het christendom beschouwd als behorend tot het heidendom.

Klassiek heidendom

De kerstening van Europa wordt door [christenen](#) vaak voorgesteld als een opgang van [barbarendom](#) naar [beschaving](#), en het heidendom werd dan ook veelal bekeken als iets wat minderwaardig was en bestreden moest worden. Daar staat tegenover dat diverse heidense gebruiken en feesten al dan niet in getransformeerde vorm in de christelijke [cultuur](#) werden geïntegreerd. We hoeven daarbij alleen maar te denken aan de [paasvuren](#), de [paaseieren](#), de [kerstboom](#) en de diverse aspecten van het [Sint Nicolaasfeest](#).

Hedendaags heidendom

Het moderne heidendom bestaat uit een reeks religieuze praktijken, die vaak zijn gebaseerd op reconstructies van voor-christelijke [polytheïstische](#) en [pantheïstische natuurreligies](#). Enkele beoefenaars van hedendaags heidendom nemen ook andere elementen op, zoals theophanistische en [animistische](#) voorstellingen. De tegenwoordige ervaring van het heidendom wordt ook neopaganisme genoemd. Het wordt vooral aangetroffen in postmoderne samenlevingen, waar het veelal als [subcultuur](#) wordt beschouwd. Vanuit kritisch perspectief kan het hedendaagse heidendom als uiting van romantische kritiek op een rationalistische beschaving beschouwd worden. [Spiriteue](#) en [parapsychologische](#) fenomenen (bijv. [wichelroede](#)-lopen) alsook [holistisch](#) taalgebruik gaan met dit hedendaagse heidendom vaak samen. Een gestructureerde vorm van hedendaags heidendom is te vinden bij [wiccabeoefenaars](#), ook wel moderne [heksen](#) genoemd.

In enkele landen, waar de beoefening van een religieuze cultus een erkenning van overheidswege kan verkrijgen, is het heidendom als religieuze praktijk formeel erkend.

Sommige westerse groeperingen, zoals de [Deutsche Unitarier](#) en het Nederlandse [Heidens Front](#), verbinden echter [New Age](#)-denkbeelden met de continuïteit van het nationaal-socialisme en Germaans paganisme. Ásatrú is onder andere de naam waaronder de *Nordische Zeitung* verschijnt, een orgaan van de in Duitsland gevestigde [neofascistische Artgemeinschaft](#). Mainstream Heidendom- en Asatru-groepen keuren deze praktijken echter af, hoewel zij nadrukkelijk a-politiek (willen) zijn. Ook doen helaas vele Heidense symbolen bij sommige mensen al gauw denken aan Nationaal-Socialistische groeperingen, doordat deze symbolen hiervoor te vaak misbruikt zijn

New Age

De term **New Age** heeft oorspronkelijk slechts betrekking op het nieuwe tijdperk dat in vele religies en denkscholen verwacht wordt, op basis van het astronomische gegeven dat het zogeheten lentepunt van de zon langs de sterrebeelden van de Dierenriem verschuift en "in de afgelopen 2000 jaar is ingelopen op de [constellatie](#) Vissen en nu net in de Waterman zit", aldus prof. E.P.J. van den Heuvel, hoogleraar sterrenkunde aan de Universiteit van Amsterdam (VPRO-gids nr.2, 1996). Aangezien een volledige omgang van de zon langs de Dierenriem circa 26.000 jaar in beslag neemt, duurt elk tijdperk gemiddeld 2150 jaar ($\pm 1/12$ deel).

Meer algemeen is 'New Age' een benaming voor de uitgebreide verzameling van [spirituele](#) en pseudo-spirituele zaken, soms vermengd met [pseudo-wetenschappelijke](#) elementen. Denk hierbij aan zaken zoals [psychometrie](#), [seances](#), het [channelen](#) met diverse [entiteiten](#) ([engelen](#), wezens uit andere [dimensies](#)), het 'aan jezelf werken' met cursussen zoals [NLP](#), [chakra's](#), lichaamswerk, the Body of Light, [meditatiecursussen](#), [retraiteweekenden](#), [astrologie](#), vermeend geneeskrachtige stenen.

Wat opvalt is dat men vooral met zichzelf bezig is, om zich al dan niet spiritueel te ontwikkelen. Maar ook zoekt men de New Age op om anderen te helpen. New Age bloeit juist in een tijd waarin traditionele [religies](#) niet meer lijken te voldoen en valt samen met een afkeer van [ideologiën](#) en 'grote verhalen', die beweren de zin van - en samenhang tussen - wereld en ego te kunnen verklaren. Eerder laat men de verschillende bestaande ideeën en tradities op zich inwerken en stelt daaruit vervolgens naar geloven en naar gelang [subjectieve](#) beleving en eisenpatroon een eigen religieuze beschouwing samen (*reli-shoppen*). In deze zin is New Age een [anti-rationalistisch](#) antwoord op het [postmoderne relativisme](#), waarin de geschiedenis ophoudt, alles relatief is, elke waarheid slechts een uit velen en ook elke god slechts een uit velen is.

New Age is ook een [muziekstijl](#) zie [New Age Muziek](#). Door middel van deze [muziek](#) moet geestelijke en lichamelijke rust bereikt worden.

Esoterische visie

[Albert Einsteins](#) revolutionaire conclusie dat [energie](#) en [materie](#) twee toestanden zijn van dezelfde werkelijkheid biedt een opening voor de hypothese dat energie uit kosmische bronnen invloed heeft op het leven op onze planeet, zoals gesteld door [esoterici](#) als [Helena Blavatsky](#) en [Alice Bailey](#). Vooral laatstgenoemde heeft veel geschreven over de ontwikkeling van het menselijk bewustzijn in de Nieuwe Tijd, het tijdperk van [Waterman](#), dat zal worden ingeluid door een nieuwe Wereldleraar, net zoals voorgaande tijdperken werden in- of uitgeluid door eerdere leraren, zoals [Hermes](#), [Hercules](#), [Rama](#), [Mithras](#), [Vyassa](#), [Krishna](#), [Boeddha](#) en [Jezus Christus](#). De persoonlijke naam van de nieuwe Wereldleraar is [Maitreya](#) ('de Gelukzalige'), wiens komst al werd voorspeld door [Gautama Boeddha](#).

Deze visie is gebaseerd op de esoterie als leer over de evolutie van het menselijk [bewustzijn](#) en gaat er vanuit dat de mens een geestelijk (spiritueel) wezen is, dat in opeenvolgende tijdperken nieuwe eigenschappen ontwikkelt onder invloed van steeds veranderende kosmische energieën. Het begrip 'geestelijk' (spiritueel) wordt hierin gedefinieerd als "elke activiteit die de mens verder brengt dan zijn huidige toestand aangeeft -- fysiek, emotioneel, mentaal, intuïtief of maatschappelijk". (Alice A. Bailey, "Opvoeding in het nieuwe tijdperk", uitg. Synthese-Mirananda)

Kenmerken

- Het filosofische model van de New Age wordt gevormd door [Universele wetten](#), waarvan de Wet van Eén de meest bekende is;
- Er bestaat niet zoiets als een absolute waarheid, een te objectiveren onderscheid tussen goed en kwaad;
- De persoonlijke ervaring is maatgevend voor de bepaling van goed en kwaad;
- New Age wordt bepaald door [ethisch](#) relativisme: "als het voor jou goed/waar is, dan is dat zo";
- [Natuurwetenschappen](#) en [logica](#) worden vaak als toetsings- en verklaringsinstrument afgewezen. Wanneer New Age-praktijken (therapie etc.) niet aan de verwachting voldoen, wordt de oorzaak buiten de logica en de natuurwetenschappen gezocht;
- [Paranormale](#) fenomenen maken een vast bestanddeel van New Age-praktijken uit;
- New Age is [syncretistisch](#): het integreert elementen uit elkaar weersprekende religieuze levensbeschouwingen;
- New Age is een [occulte](#) beweging: [causaliteit](#) wordt afgewezen.

Spiritisme

Het **spiritisme** is een theorie die stelt dat de mens na zijn dood als [geest](#) voortbestaat, en dan in staat is om met andere, nog levende mensen te communiceren. Spiritisme gaat er van uit dat de dood geen wezenlijke verandering in de geest van de mens teweegbrengt. Door de dood scheiden [lichaam](#) en geest zich, het lichaam blijft achter.

Een aanhanger van het spiritisme wordt *spiritist* genoemd.

Het spiritisme werd reeds aangehangen in bijvoorbeeld het [Oude Indië](#), [Tibet](#) en [Egypte](#). [Socrates](#) en [Plato](#) beschreven hun contacten met geesten. In de [Middeleeuwen](#) werd van [heksen](#) soms beweerd dat zij contacten hadden met geesten. Wetenschappers die spiritisme beschreven of bestudeerd hebben zijn onder andere [Emanuel Swedenborg](#) (1688-1772), [Isaac Newton](#), Nobelprijswinnaar professor [Charles Richet](#), [Cesare Lombroso](#), Sir [Oliver Lodge](#), professor [Julien Ochorowicz](#), [Camille Flammarion](#), professor [Théodore Flournoy](#) en [William Crookes](#). Een bekende spiritist was bijvoorbeeld [Arthur Conan Doyle](#). Halverwege de [19e eeuw](#) ontstond het "moderne" spiritisme.

Spiritisme moet niet verward worden met [spiritualisme](#). In de [Engelse taal](#) wordt het woord *spiritualism* gebruikt, zowel voor het Nederlandse woord [spiritualisme](#) als wel voor *spiritisme*.

Contact met geesten

Spiritistische verschijnselen zijn bijvoorbeeld automatismen (automatisch gaan schrijven, tekenen, spreken), mededelingen door [Kruis en bord](#) (zie ook [ouijabord](#)), [geestverschijningen](#), [psychometrie](#), [teleplasmavorming](#) (of ectoplasmavorming).

Iemand die contact kan krijgen met geesten, wordt een [medium](#) genoemd. Een in [Nederland](#) bekend medium is [Jomanda](#). In de [19e eeuw](#) was [Daniel Dunglas Home](#) een bekend medium. Nederlands bekendste spiritiste is de pedagoge, feministe en schrijfster Elise van Calcar. Zelf had zij geen paranormale gaven, maar ging wel voor in spiritistische diensten en organiseerde séances bij haar thuis.

Allan Kardec

In de [19e eeuw](#) verheft de [Franse pedagoog](#) Hyppolyte L.D. Rivail onder het pseudoniem [Allan Kardec](#) spiritisme tot een [religie](#). Kardec heeft zijn *spiritistische leer* beschreven in *Het Boek der Geesten* ([1857](#)), *Het Boek der Mediums*, *Het Evangelie volgens het Spiritisme*, *Hemel en Hel*, en *Genesis*. Zie verder het artikel over [Allan Kardec](#).

Bedrog

Spiritisme heeft velen aangezet tot bedrog. Het is immers voor anderen moeilijk te controleren of iemand daadwerkelijk contact heeft met geesten. [Rico Bulthuis](#) beschrijft in zijn - op ware gebeurtenissen gebaseerde - romans *De Schim van Joyce Herfst* en *Madame Clazina Rooselinde, Clairvoyante* (1949) diverse malafide "mediums".

Satanisme

Satanisme kan op verschillende manieren geïnterpreteerd worden:

- [traditioneel satanisme](#)
- [modern satanisme](#)

De term **satanisme** wordt in de Van Dale gebruikt als een synoniem voor [duivelarij](#). Deze vorm van **satanisme** wordt nog steeds gebezigd, alhoewel het weinig bekend is en sommige (meestal moderne satanisten) het bestaan ervan in twijfel trekken. [Traditioneel satanisme](#) wordt niet beschouwd als een echte [religie](#) door de [modern satanisten](#). Modern satanisme is een vorm van atheïstische zelfverering, versterkt met rituelen, en gecodificeerd door [Anton Szandor LaVey](#). Zij beweren dat zij de enige echte [Satanisten](#) zijn. Andersom beschouwen sommige [traditioneel satanisten](#) het [modern satanisme](#) als een grap en [Lavey](#) als een oplichter, weer anderen staan er neutraal of onverschillig tegenover.

De benaming [traditioneel satanisme](#) werd pas ingevoerd na de uitvinding van het [modern satanisme](#) om het onderscheid tussen de twee stromingen aan te geven.

De eerste bekende satanische vereniging werd opgericht door Sir [Herbert Sloane](#) in 1948 onder de naam [Our Lady of Endor Coven](#), ook bekend als de [Ophite Cultus Satanis](#). Deze groep hing een [luciferiaanse](#) variant aan op de ideeën van de gnostische [ophiten](#) en vereerde de Serpent uit het hof als de redder en de verlosser van de mensheid.

Andere vaakgebruikte benamingen voor traditioneel satanisme zijn: [duivelarij](#), [duivelsaanbidding](#), [luciferianisme](#), [diabolatry](#) en [theïstisch satanisme](#)

'Satan' versus 'de satan'

De al langer bestaande [Bijbelvertalingen](#) hebben het over 'de satan' met een lidwoord en een kleine letter, de onlangs uitgebrachte [Nieuwe Bijbelvertaling](#) heeft het over *Satan* met een hoofdletter. In het laatste geval word Satan dus als een naam beschouwd.

Satan met een hoofdletter heeft betrekking op de mythologische figuur Satan. Een andere vorm is 'de satan'. Deze spelling staat voor het kwaad als abstract concept en refereert niet aan iets bepaalds. Satan wordt vaak ook op deze twee wijzen uitgelegd: als een symbool of metafoor (modern satanisme) of als soort van godheid (traditioneel satanisme). Het eerste is een vorm van rationeel-egoïsme, terwijl de tweede vorm een religieuze beweging is.

Hij wordt in alle gevallen, satan en Satan, in het [christendom](#) gezien als een werkelijk bestaand boosaardig en aan [God](#) vijandig wezen beschouwd dat niet op gelijke hoogte met God staat.

Thelema

Thelema ([Grieks](#) Θελημα voor *wil of intentie*) is een [occulte filosofie](#) waarin de Wil heilig is en alle handelingen die intentioneel geschieden in meerdere of mindere mate als [magisch](#) beschouwd worden.

Ontstaan

De regels van Thelema werden geopenbaard aan de occultist [Aleister Crowley](#) (1875-1947) van 8 tot en met 10 april [1904](#) door het spirituele wezen *Aiwass* (ook wel *Aiwaz*) in [Caïro](#), [Egypte](#). Crowley diende daarbij als schrijver en zijn vrouw Ross Kelly als [medium](#). Het boek *Liber AL vel Legis*, beter bekend onder zijn Engelse titel *[The Book of the Law](#)*, dat zo ontstond kan gekarakteriseerd worden in de volgende verzen:

- "Doet wat ge wilt zal het geheel van de Wet zijn" (AL I:40)
- "Liefde is de wet, liefde onder wil" (AL I:57)
- "Het woord van de Wet is THELEMA" (AL I:39)
- "Er is geen wet naast Doet wat ge wilt" (AL III:60)

- "Iedere man en iedere vrouw is een ster" (AL I:3)

Opgemerkt moet worden dat Crowley een bewonderaar was van de 16e eeuwse Franse satirist [François Rabelais](#), die in zijn spotwerk over religie, mystiek en politiek, getiteld [Gargantua](#), de hoofdpersoon een Abdij van *Thélème* (een fictieve stad aan de [Loire](#)) laat stichten waarin de zogenaamde *Thelemieten* een soort van anti-kloosterorde vormen; hierin mag toch wel een inspiratiebron vermoed worden, niet alleen omdat Crowley de naam "Thelemieten" overnam, maar ook daar hij in [1920](#) te [Cefalù](#), [Sicilië](#), zelf een Abdij van Thelema stichtte (die in [1923](#) gesloten werd nadat de Thelemieten op last van [Mussolini](#)'s regering Italië moesten verlaten).

Doctrine

De centrale doctrine van Thelema behelst dat het leren kennen van en vervolgens handelen naar de *Ware Wil* (Engels *True Will*) het ultieme doel en de ultieme plicht van ieder wezen is. Deze *Ware Wil* is een [mystiek](#) concept dat het éne pad van handelingen waarbij men geen enkele vorm van weerstand ontmoet aanduidt.

Er wordt verondersteld dat het handelen naar deze *Ware Wil* gelijk staat aan geassisteerd worden door de gehele kosmos en dat meerdere personen of wezens die allen naar hun *Ware Wil* handelen nooit in conflict kunnen treden. Hieruit volgt dat handelen naar de *Ware Wil* beïnhoudt dat men de *Ware Wil* van anderen moet respecteren, hetgeen tot uitdrukking komt in "Liefde is de wet".

Thelema legt naast op persoonlijke discipline en verantwoordelijkheid ook grote nadruk op persoonlijke vrijheid; elk mens is goddelijk en mag dus niet onderdrukt worden, hetgeen tot uitdrukking komt in "Iedere man en iedere vrouw is een ster".

Invloeden

Thelema had een grote invloed op occulte stromingen van de 20^e eeuw en mag naast de [theosofie](#) en de [Hermetic Order of the Golden Dawn](#) als voornaamste aanzet tot [New Age](#) beschouwd worden. De invloed van Thelema valt als volgt in te delen:

- Formele invloeden
 - Organisaties die Crowley's leerstellingen compleet accepteren zoals de [Ordo Templi Orientis](#) (OTO) en de [Argenteum Astrum](#) (A.A.).
 - Organisaties die Crowley's leerstellingen deels accepteren zoals de [Illuminates of Thanateros](#) en de [Temple of Set](#).
 - Organisaties die een radicalere visie bevoorwaarden dan direct aan Crowley's leerstellingen ontnomen kan worden zoals de [Fraternitas Saturni](#).
- Informele invloeden op bewegingen als [Wicca](#) van [Gerald Gardner](#) en het [Modern Satanisme](#) van [Anton Szandor LaVey](#), die teksten kennen met frasen die zeer veel gelijkenis vertonen met het *Liber AL vel Legis*.

Waarzeggerij

De [Sibylle](#) van Tibur, die waarzegt voor Keizer Augustus (middeleeuwse afbeelding, 1480-1485)

Glazen bol

Waarzeggerij is het doen van mededelingen omtrent de [toekomst](#), meestal die van een individu, langs [mystieke](#) of anderszins [bovennatuurlijke](#) weg en doorgaans in ruil voor geld. Ook het onthullen van verborgenheden die de waarzegger of waarzegster niet langs natuurlijke weg bekend kunnen zijn behoort tot het domein van de waarzeggerij. Waarzeggerij heeft een lange traditie. In de geschiedenis maakten koningen nog wel eens gebruik van de diensten van waarzeggers. Ook in de [Bijbel](#) en de [Tenach](#) komen waarzeggers voor; het beoefenen van de waarzeggerij en het raadplegen van waarzeggers worden daarin echter uitdrukkelijk verboden. In talrijke [spreekjes](#), [mythen](#) en [legenden](#) treden waarzeggers op als raadspersonen voor mensen met problemen. In het hedendaagse West-Europa is op [kermissen](#) vaak een waarzegger te vinden.

Attributen

Voor het voorspellen van de toekomst (proscopie) maakt de waarzegger vaak gebruik van attributen, zoals

- [Tarotkaarten](#)
- [handlijnen](#)
- de stand van de [sterren](#) in het geboortjaar (horoscopen)
- koffiedik, theebladeren

- een glazen of kristallen bol

Oplichting

Het komt wel voor dat mensen, die zich als waarzegger profileren, voor [oplichting](#) worden vervolgd wanneer zij goedgebouwde mensen veel geld afhandig hebben gemaakt. Ook werd - in Duitsland - in 2006 een waarzegster veroordeeld tot terugbetaling van de aan haar betaalde som geld, toen zij er niet in was geslaagd de geliefde van een cliënte terug te laten keren tot die cliënte.

Ariosofie

Ariosofie is een [racistische pseudowetenschap](#) die de [evolutionaire](#) en [spirituele](#) dominantie van het "*Arische ras*" veronderstelt. Het ariosofisch gedachtegoed werd ontwikkeld door [Guido von List](#) en voortgezet door [Jörg Lanz von Liebenfels](#) binnen het kader van de Duitse [Völkische Bewegung](#).

Ariosofie verbindt de [theosofie](#) van [Helena Petrovna Blavatsky](#) met de rassentheoriën van [Arthur de Gobineau](#) en [occult runengelooft](#). De centrale stellingen van de ariosofie postuleren een "*Arisch oerras*" in Noord-Europa dat van alle mensenrassen het hoogst ontwikkeld zou zijn. Binnen de *Völkische Bewegung* verliep de indeling naar volk geheel volgens rassenmerken, waaruit de overtuiging ontstond dat de nakomelingen van dit "*Arisch oerras*", waarmee de [Germanen](#) en meer bijzonder de [Duitsers](#) bedoeld werden, ook dominant en verder ontwikkeld waren dan alle andere volkeren. Als consequentie hiervan stelde Liebenfels, in navolging van List, dat het "*Arische ras*" alle andere (minderwaardige) "*onderrassen*" diende te bestrijden. Voor Liebenfels was het doel van deze rassenstrijd het verhinderen van *rassenvermenging* daar deze het "*Arische heldenras*" slechts kon verzwakken. Hij stelde onder andere vergaande [fokprogramma's](#) en [massasterilisatie](#) van de "minderwaardige rassen" voor als middelen om deze strijd te voeren.

Na het einde van de [Tweede Wereldoorlog](#) kende het ariosofische gedachtegoed een opleving in de vorm van het verschijnen van diverse nieuwgermaanse, rechtse [sekten](#) en occulte groepen, zoals de in 1976 door [Adolf Schleichner](#) opgerichte [Armanenorden](#) of de [Artgemeinschaft](#) van [Jürgen Rieger](#).

Rasbegrip in de theosofie, [antroposofie](#) en in de ariosofie

Ondanks de vele overeenkomsten bestaan er ook grote verschillen tussen het rasbegrip in Blavatskys theosofie zoals uiteengezet in de *Geheime Leer* en het rasbegrip in de ariosofie. Blavatsky identificeerde het *Arische ras* niet met de Germaanse volkeren, en hoewel er in haar leer de notie van superieure en inferieure rassen aanwezig is, wordt er geen nadruk gelegd op de [dominantie](#) van superieure rassen ten opzichte van inferieure. Blavatsky was geen voorstander van raciaal geweld, daar haar raciale evolutie de vorm

heeft van een onafwendbaar proces dat afloopt volgens vaste [spirituele](#) wetten. Klaarblijkelijk had ze het niet over 'ras' in materiële zin, maar over [beschavingen](#): 'ras' in immateriële zin.

Desalniettemin bevinden zich in haar werk stellingen en uitspraken die het [antisemitisme](#) bevordert hebben door een scherpe tweedeling aan te brengen tussen de veronderstelde [egoïstische](#), [materialistische](#) en [rationalistische](#) neigingen van de joden enerzijds en de "eeuwige loodsster" van de Arische spiritualiteit anderzijds.

Vermoedelijk heeft ze het exclusieve in het [judaïsme](#) aan willen kaarten, waar het behoud van de pure ethniciteit van het Joodse Volk (in de meest [orthodox](#)-joodse kringen) naar de mening van Blavatsky boven de 'hogere' bedoelingen uit zou zijn gaan steken. Ook hekelde ze de interpretatiecultuur van de [rabbijnen](#) en de status van de [Thora](#), kortom: de 'regeltjescultuur'. Deze kritiek van Blavatsky werd door nationaal-socialisten als [Alfred Rosenberg](#) met beide handen aangegrepen om er een joods wereldcomplot tegen niet-joden uit te destilleren, analoog aan wat er in de [Protocollen van de Wijzen van Zion](#), een vervalst [antisemitisch](#) werk van [tsaristische](#) zijde, beweerd werd.

[Rudolf Steiner](#) heeft in zijn werken een zelfde terminologie gehanteerd als Blavatsky. Hij was daarin nog duidelijker. Tot voor een paar jaar geleden kregen kinderen op [Vrije Scholen](#) boeken ter studie waarin stond dat het blanke ras geestelijk superieur was aan het zwarte, dat impulsiever zou denken en reageren.

Sedert de opkomst van het Nazisme wordt in theosofische kringen het woord *Arische Ras* vaak vervangen door *Adamische Ras*, om alle associaties te vermijden.

Ariërs historisch gezien

In één van de versies van de [Arische invasietheorie](#) is het Arische ras een volk geweest dat in de [Himalaya](#) dan wel [Kaukasus](#) verbleef en uiteindelijk zich in Noord-[India](#) en [Perzië](#) vestigde. De [zigeuners](#) zouden voor dit volk op de vlucht gegaan zijn, de [Dravidiërs](#) uit Zuid-India niet. In kringen van het [Thule-genootschap](#) associeerde men daarom [Tibet](#) met [Xanadu](#), de plek vanwaar de menselijke (= Arische) beschaving en levensbron zou stammen. In 1938 stuurde [SS](#)-leider [Heinrich Himmler](#) daarom [Heinrich Harrer](#) met een expeditie naar [Lhasa](#) om deze bron des levens terug te vinden. [Hitlers](#) streven de Kaukasus en Perzië te veroveren hangt daarom hoogstwaarschijnlijk met meer samen dan enkel een veroveringstocht naar de [olievelden](#) bij [Bakoe](#) en rondom de [Perzische Golf](#).

Soefisme

Soefi-tempel te [Katwijk](#)

Het **soefisme** (ook wel *tasawwoef*) is een [mystieke](#) traditie die zijn oorsprong heeft in de [Zoroastrisme](#) en [hindoeïsme](#) die later door islam overgenomen. Een aanhanger van het soefisme heet een *soefi*. De soefi's vormen mystieke broederschappen of zusterschappen.

Soefi komt vermoedelijk van *soef*, wat [wol](#) betekent in het Arabisch. De eerste soefi's droegen grove wollen kleding als blijk van hun soberheid en armoede. Als beschrijvende term verschilt het weinig van [derwisj](#) ('Oud perzisch voor Soefi') en [fakir](#) ('oud Hindi voor soefi'). Hoewel het woord sterk lijkt op het [Griekse](#) woord *sophia* ('wijsheid'), is er geen linguïstisch verband. Een andere veronderstelling is dat de naam afkomstig is van het Arabische woord soefa, dat bank betekent, en is afgeleid van het feit dat naast de ingang van de moskee van de profeet in Medina altijd wel een groepje arme gelovigen op een bank zat. Vanwege het feit dat deze mensen voortdurend in de nabijheid van de profeet verkeerden, hadden enkele van hen een uitgebreide kennis van de islamitische leer.

Vermoedelijk in de [6^e eeuw](#) waren er al soefi's. Zij trokken rond door verschillende delen van het [Midden-Oosten](#) en [India](#). Rond de [8^e eeuw](#) waren er diverse scholen of ordes gevestigd.

Als religieuze beweging kenmerkt het soefisme zich als een mengelmoes van religieuze en filosofische invloeden. De soefi's geloofden dat zij niet alleen hun kennis uit de [koran](#) en de [hadieth](#) hoefden te halen, maar gebruikten in meer of mindere mate ook de klassieke [Zoroastrisme](#), [Griekse filosofie](#), [hindoeïsme](#), [christendom](#), [boeddhisme](#) en [sjamanisme](#). Eén precieze definitie van het soefisme is dan ook niet te geven.

Soefisten geloven dat de [koran](#) en de strikte regels van de [sjaria](#), uiterlijke regels zijn en dat diverse stadia van (innerlijke) nabijheid tot God bestaan. Een van de symbolen die dit symboliseert is de [roos](#). De doornen van de roos, die de roos beschermen, staan voor de regels van de sjaria. De stam van de roos symboliseert het innerlijke pad, ook wel [tariqa](#) genoemd. De bladeren van de roos staan symbool voor [marefa](#) waarbij de soefi innerlijke kennis van God ervaart. De geur van de roos staat voor het ervaren van de werkelijkheid ([haqīqa](#)) zoals deze is.

Bekend zijn ook de *dansende* [derwisjen](#) uit de [Turkse](#) stad [Konya](#). Door in het rond te tolleren bereiken zij een bepaalde extase en zo proberen zij tot God te komen. De orde is gesticht door de beroemdste soefi-dichter [Jalal ad-Din Rumi](#) uit de dertiende eeuw. Een

andere Soefi groep zijn de [Qalandariyah](#) die graag experimenteerden met verdovende middelen.

Binnen het soefisme zijn tientallen scholen, [tariqats](#) genaamd. Sommige zijn internationaal, andere lokaal actief. Inmiddels is in elke grote stad in Nederland en België wel een vertegenwoordiger van een soefibroederschap te vinden.